

Beslut

2017-05-02

Dnr 40-2016:202

Värmdö kommun
varmdo.kommun@varmdo.se

Rektor vid skolenhet
marie.olofsson@gustavsbergsgymnasium.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens
ändamålsenlighet i Gustavsbergs gymnasium,
G2 och Värmdö kommun

2017-05-02

1 (14)

Dnr 40-2016:202

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Granskningen av Värmdö kommun och Gustavsbergs gymnasium, G2, ingår i detta projekt. Gustavsbergs gymnasium, G2, besöktes den 21-22 mars 2017. Ansvariga inspektörer har varit utredarna Ann-Sofie Svensson och Ulf Pantzare.

På Gustavsbergs gymnasium har Skolinspektionen granskat barn- och fritidsprogrammet.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektorer, lärare, elever och APL-handledare (APL = arbetsplatsförlagt lärande). För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

2017-05-02

2 (14)

Dnr 40-2016:202

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att Gustavsbergsgymnasiet, G2, på flera olika sätt arbetar för att eleverna på barn- och fritidsprogrammet ska få helhet och sammanhang i sin utbildning. Skolinspektionen bedömer att examensmålen är styrande för hur undervisningen planeras och genomförs. Skolans arbete med att synliggöra hur examensmålen är styrande för undervisningen framgår av det framtagna "mappningssystemet" samt i uttalanden från skolpersonalen. Där syns elevernas kurser samt examensmålen för programmet. Arbetet påbörjas vid läsårsstart och följs upp av personalen innan läsåret avslutas. Skolinspektionen bedömer att det finns etablerade rutiner och arbetssätt som gör att eleverna får en helhet och ett sammanhang mellan den skolförlagda delen och sitt arbetsplatsförlagda lärande.

Av granskningen framgår dock att det finns organisatoriska och tidsmässiga hinder som utgör svårigheter för att utveckla samarbeten mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Bland annat framkommer att skolan saknar formella mötesforum såsom programarbetslag och ämneslag. Detta behöver rektorn förbättra i syfte att skapa större helhet och sammanhang i elevernas utbildning.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver se till att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. I detta arbete ligger bland annat att tydligare prioritera samarbete genom exempelvis organiserade mötestider mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma läroplaner.

2017-05-02

3 (14)

Dnr 40-2016:202

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Gustavsbergs gymnasium är en kommunal gymnasieskola belägen i Värmdö kommun. Vid skolenheten finns barn- och fritidsprogrammet, hantverksprogrammet, introduktionsprogrammen, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet. Skolan har totalt 348 elever. Barn- och fritidsprogrammet har vid besöksstillfället totalt 28 elever. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor. Programansvaret är fördelat mellan rektorerna, där biträdande rektor har huvudansvaret över språkintroduktionsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Resterande program på skolan ansvarar rektor för.

Skolan har inga organiserade arbetslag. På skolenheten finns en pedagogisk utvecklingsgrupp (PUG) som är drivande i olika utvecklingsprojekt till rektorerna. Den pedagogiska utvecklingsgruppen består av skolans förstelärare. PUG har exempelvis tagit fram skolans pedagogiska handbok som ska vara ett stöd och ett regelverk för lärarna. I den pedagogiska handboken framgår bland annat hur examensmålen ska hanteras och riktlinjer för hur uppgifter ska utformas. I uppdraget ingår även att PUG bestämmer i vilken inriktning som de kollegiala lektionsbesöken ska genomföras. Under läsåret 2016/17 är hela skolans personal involverade i en gemensam kompetensutvecklingsinsats, "Läslýftet", som anordnas av Skolverket. Några av förstelärarna som ingår i PUG är även handledare i "Läslýftet".

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

- 1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?***

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för

2017-05-02

4 (14)

Dnr 40-2016:202

gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen huvudsakligen fungerar väl. Av granskningen framgår att lärarna utgår från examensmålen i såväl sin planering som i sin undervisning. Granskningen visar att lärarna använder ett arbetssätt där examensmålen är en grundläggande utgångspunkt i hur undervisningen planeras, genomförs och följs upp. Vidare bedömer Skolinspektionen att lärarna skapar sammanhang i undervisningen genom att låta ämnena samspela med varandra samt genom återkommande ämnesövergripande arbeten.

Examensmålen utgör utgångspunkten i lärarnas planering och genomförande av sin undervisning

Enligt intervju med lärarna i yrkesämnena berättar de att examensmålen ska förbereda eleverna inför yrkeslivet. Yrkeslärarna uppger att elevernas uppgifter i yrkesämnena tydligt kan kopplas till examensmålen. Lärarna poängterar bland annat att det är av stor vikt att eleverna behöver vara lösningsorienterade för att de ska bli förberedda inför yrket. I intervju med lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger lärarna att de också utgår från examensmålen i sin undervisning. De ger konkreta exempel på att de, i framförallt Svenska 1, arbetar mycket med den kommunikativa förmågan såväl muntligt som skriftligt. I Matematik 1a har läraren tagit fasta på två av examensmålen, kunskaper i geometri och statistik, där ett samarbete har utvecklats tillsammans med läraren i Estetisk verksamhet. I Idrott och Hälsa 1 arbetar läraren även mycket med ergonomiska övningar. Läraren poängterar vikten av olika lyfttekniker och har

2017-05-02

5 (14)

Dnr 40-2016:202

en "ryggskola" med eleverna på barn- och fritidsprogrammet för att eleverna ska få en bättre kännedom även om den inre muskulaturen liksom övningar för att medvetandegöra elevernas förståelse av att arbeta rätt med sin kropp vid exempel lyft av barn. Läraren i Idrott och Hälsa 1 lyfter även fram vikten av samarbetsförmågan och menar att det är viktigt att eleverna lär sig samarbeta med olika människor. Läraren beskriver ett moment, som hen hänvisar till examensmålen och förmågan "att lyhört, kreativt... skapa ... förutsättningar för alla människors delaktighet och lärande". I övningen ska eleverna bemöta sina klasskamrater som om de är barn på en förskola, och menar att det är viktigt att alla barnen ska bli sedda och bemötas utifrån sina behov.

I intervjuer uppger elever att de får information av lärarna om vad som står i examensmålen, framförallt i yrkesämnena. De framhåller en lärare som eleverna anser är extra tydlig med detta och även delar alla sina genomgångar digitalt, där sådan information framgår. Eleverna uppger i intervjuer att de förstår varför de läser gymnasiegemensamma ämnen. De uppger att de ser kopplingar till sina framtida yrken ibland annat när det gäller kunskaper i svenskan. Eleverna uppger att kunskapen är bra då de lär sig skriva texter, vilket de tillämpar om barnen på förskolan/skolan kan vara i behov av stöd. Då kan de hjälpa barnen på ett annat sätt med exempelvis formuleringar. De anser att svenskan kan vara användbar när de ska formulera sig på olika sätt i sitt kommande yrke både i tal och skrift. Matematikundervisningen anser eleverna framförallt är bra att ha kännedom om, om de ska arbeta med barn i skolåldern. Eleverna berättar att de på idrottslektionerna ska öva på att planera, förbereda, genomföra och utvärdera sina egna idrottslektioner med sin klass. Eleverna menar att detta är bra om de vill bli till exempel idrottslärare. Gemensamt för samtliga ämnen är att det är mycket redovisningar och presentationer, vilket eleverna anser är bra för att stärka deras självkänsla.

I intervju uppger rektorn att examensmålen ska genomsyra undervisningen. Skolan har arbetat fram ett "mappningssystem" där samtliga kurser finns och där lärarna säkerställer att examensmålen är representerade. Rektor anser att det blir väldigt överskådligt. Arbetet med examensmålen inleds vid läsårsstart och följs upp i slutet av läsåret. Rektorn berättar att det är särskilt fokus på att låta ämnen som svenska, matematik, engelska och idrott samspela med yrkesämnena, då det är långa kurser som behöver präglas av sitt respektive program. I samband med detta anser rektorn att ett sätt kan vara att få in dessa kurser i de uppgifterna som eleverna får med sig på sin APL. Rektorn berättar att hen gör många lektionsbesök. På skolans läroplattform ska samtliga lärare lägga ut

2017-05-02

6 (14)

Dnr 40-2016:202

all planering och även allt som rör deras arbete så att detta blir tillgängligt. Rektorn menar att det därmed blir tydligt att se hur lärarna i sin undervisning arbetar utifrån examensmålen.

Samarbeten mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen förekommer

I den inskickade dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av i samband med granskningen framgår att det finns tid avsatt två gånger per läsår för att arbeta ämnesövergripande utifrån examensmålen. I intervjuer med lärare i gymnasiegemensamma ämnen beskrivs ett samarbete mellan Matematik 1a och Estetisk kommunikation 1, som resulterade i en uppgift som eleverna fick under sin APL. I kurserna Pedagogiskt arbete och Skapande verksamhet finns också ett samarbete där uppgiften tydligt utgår från examensmålen. I intervju med eleverna berättas om ovanstående samarbeten. Eleverna är överens om att de uppskattar när lärarna samarbetar. Eleverna uttrycker att de känner sig mer motiverade och att undervisningen blir roligare när "barnen" blir en del av undervisningen i deras kurser.

I intervjuer med såväl lärare som rektorn framgår att all personal under läsåret 2016/17 ingår i Skolverkets kompetensutvecklingsprogram "Läslýftet. Personalen menar att det av den anledningen har varit svårt att hitta tider för att utveckla samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen.

Lärarna är överens om att de är positiva till samarbeten men att tiden detta läsår har varit ett hinder. Rektorn uppger i intervju att samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen inte är prioriterat detta läsår, utan betonar vikten av att "färga" programmet i det "lilla". Det kan handla om bemötandet av elever på barn- och fritidsprogrammet och "färga" i stunden: "Ni är blivande barnskötare..." från all skolpersonal. Rektorn anser att för eleverna på barn- och fritidsprogrammet ligger den tyngsta studieperioden i årskurs 1, då eleverna läser flest gymnasiegemensamma ämnen och menar att det då även finns stora möjligheter till ämnesövergripande samarbeten.

Lärarna arbetar med att skapa sammanhang genom att låta ämnen samspela med varandra

Lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger i intervju olika exempel på att skapa sammanhang genom att låta ämnen samspela med varandra i undervisningen. Undervisningsgruppen består ibland av klasser från olika program, vilket läraren uttrycker ofta kan vara ett hinder att arbeta med infärgning i undervisningen. Detta förekommer i framförallt i gymnasiegemensamma ämnen. I

2017-05-02

7 (14)

Dnr 40-2016:202

Svenska 1 behandlas exempelvis områden som yrkessociologi, yrkesspråk och yrkesidentitet, där läraren "färgar" sin undervisning utifrån respektive program. Läraren i svenskan uttrycker att det snarare är en fördel att undervisningsgruppen är blandad vid dessa moment då eleverna får en större insikt om exempelvis yrkesroller på de olika programmen. Idrottsläraren arbetar mycket med ledarskap med eleverna, vilket ingår i flera av yrkeskurserna. I Hälsopedagogik 1 drar läraren paralleller från Historia 1a1. I flera av yrkeskurserna speglas kunskaper från samhällskunskapen, där man arbetar från barnperspektivet i olika länder.

Eleverna uppger att yrkeslärarna ofta använder exempel från aktuella yrkesområden för att göra undervisningen intressant och konkret. Det kan även förekomma i de gymnasiegemensamma ämnena, exempelvis i idrott och hälsa, när läraren säger åt eleverna att "ta på sig sina glasögon", ett bildligt uttryck som innebär att eleverna ska tränas i att bemöta människor i olika miljöer. Det kan till exempel handla om hur man bemöter barn med olika funktionshinder.

Det förekommer kollegialt lärande mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen

Lärare i yrkesämnena och i lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de sedan några år tillbaka är ålagda att göra minst två kollegiala lektionsbesök per termin hos en kollega. Valet av lektionsbesök kan vara styrt från skolledningen eller så kan läraren välja själv. Lärarna upplever att det har bidragit till ett öppet klassrumsklimat och att dörren alltid är öppen för en kollega för att göra ett kollegialt lektionsbesök. I anslutning till besöket har lärarna alltid ett uppföljande samtal utifrån vad som har observerats. Rektorn berättar att det finns en pedagogisk utvecklingsgrupp, PUG. I den ingår förstelärare, biträdande rektor samt rektor. Gruppen beslutar vilka inriktningar som lärarna ska ha i åtanke när de ska göra sina lektionsbesök. I år besöker man kollegor utifrån arbetet inom den gemensamma kompetensutvecklingen kring "Läslýftet".

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna ges möjlighet till helhet och sammanhang genom att den skolförlagda utbildningen på många sätt kopplas samman med det arbetsplatsförlagda lärandet. Av granskningen framgår att det finns en

2017-05-02

8 (14)

Dnr 40-2016:202

fungerande organisation kring det arbetsplatsförlagda lärandet och eleverna uttrycker att deras APL bidrar till helhet och sammanhang i deras studier. Uppgifterna som eleverna ska genomföra under sin APL är kopplade till de förväggor och kunskaper som ska utvecklas enligt examensmålen. Likaså visar granskningen att eleverna förbereds på skolan inför sin APL som, efter APL-periodens slut, följs upp i skolan. Granskningen visar också att de kursmoment som är utlagda på elevernas APL inkluderar såväl yrkesämnena som gymnasiegemensamma ämnena.

Elevernas APL organiseras utifrån examensmålen

Enligt rektorns verksamhetsredogörelse framgår att delar av kurserna som läggs ut på elevernas APL i årskurs 2 och 3 är Pedagogiskt ledarskap, Pedagogiskt arbete och Fritid och friskvårdsverksamheter. Rektorn uppger att hon har delegerat ansvaret om vilka kunskaper som eleverna ska utveckla under sin APL till ansvarig yrkeslärare på barn- och fritidsprogrammet. Yrkesläraren berättar att APL planeras utifrån examensmålen och mot programmets inriktningar såsom kommunikation och kunskaper om barnens och ungas utveckling och lärande. I intervjuer med lärare i gymnasiegemensamma ämnena beskrivs ett samarbete mellan Matematik 1a och Estetisk kommunikation 1, som resulterade i en uppgift som eleverna fick under sin APL. Uppgiften bestod i att eleverna fick tillverka de vanligaste geometriska figurerna innan sin APL som de sedan hade med sig på sin APL-plats. På APL-platsen skulle eleverna hålla en aktivitet med barnen, där barnen på något sätt skulle arbeta med att måla egna geometriska figurer eller till exempel leta efter föremål som liknade figurerna som eleverna hade med sig. Aktiviteten dokumenterades i en loggbok. Uppgiften har även utvecklats i och med att statistikmomentet har blivit inkluderat. I kurserna Pedagogiskt arbete och Skapande verksamhet finns också ett samarbete där uppgiften tydligt utgår från examensmålen. Uppgiften består i att eleverna ska planera, genomföra, utvärdera och dokumentera en skapande aktivitet på sin APL-plats. I intervju med eleverna berättas om ovanstående samarbeten. Eleverna är överens om att de uppskattar när lärarna samarbetar.

Lärare och handledare samverkar kring elevernas APL

Lärare i yrkesämnena uppger att skolan på olika sätt har bjudit in till handledarträffar men att intresset hos handledarna är lågt. En APL-handledare berättar i intervju att hen brukar besöka eleverna på skolan i årskurs 1 inför deras första APL, där eleverna får ställa frågor om APL-platsen. Utöver detta träffar APL-handledaren yrkeslärare från skolan cirka en gång per termin. Eleverna uppger att de förbereder sina APL-uppgifter på skolan. Kurserna är kopplade till yrkeskurserna och eleverna anser att uppgifterna känns relevanta. Eleverna be-

2017-05-02

9 (14)

Dnr 40-2016:202

rättar att de alltid ges tid för reflektion efter sin APL-period, framförallt i yrkeskurserna. Redovisningen av APL-uppgifterna sker både muntligt och skriftligt. Lärarna uppger att alla uppgifter som lärare vill ge till eleverna under sin APL-period samordnas av programansvarig yrkeslärare på barn- och fritidsprogrammet. Som tidigare nämnts finns såväl yrkeskurser och gymnasiegemensamma ämnen representerade i elevernas APL-uppgifter. Enligt APL-handledarna har eleverna med sig ett APL-underlag, där det framgår vilka kursmål eleven ska uppnå under sin APL-period.

Enligt lärarna besöker de eleverna vid minst ett tillfälle vid respektive APL-period. Det förekommer även att lärare har telefonkontakt med elever, om elever inte trivs. Då kan läraren ha motivationssamtal med eleven för att få eleven att tänka om eller så kan det mynna i att de hjälper eleven till en annan arbetsplats. Vid APL-besöket har lärare, elev och handledaren ett trepartssamtal kring elevens utveckling. Handledaren lämnar ett skriftligt omdöme i samband med att eleven slutar.

Företrädare för arbetslivet medverkar i den skolförlagda delen av undervisningen

Eleverna uppger i intervjuer att de tycker att APL är en viktig del av deras utbildning. De anser att det är viktigt att få insikten och förståelsen i hur det ser ut på deras framtida arbetsplats och även omvandla teoretiska kunskaper till praktiska handlingar. I intervjuer med yrkeslärare och rektorn uppges att skolan bjuder in olika organisationer såsom socialtjänsten, fackföreningar, representanter från förskoleverksamheten och fritidsverksamheten som ett komplement i elevernas skolförlagda undervisning.

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop.

2017-05-02

10 (14)

Dnr 40-2016:202

2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Av granskningen framgår att det finns ett gott samarbetsklimat och att rektorn uppmuntrar till samarbete. Rektor har, enligt Skolinspektionens bedömning, god kunskap om lärarnas samarbeten och undervisning. Dock visar granskningen att lärarnas samarbeten oftast sker på lärarnas eget initiativ. Skolinspektionen bedömer att rektor behöver säkerställa att förutsättningar finns som gör att samarbetet mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare inte blir individberoende.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att rektor behöver försäkra sig om att APL-handledarna har nödvändig kunskap om sitt uppdrag. Skolan behöver informera arbetsplatserna mer om skolans uppdrag och innehåll genom att exempelvis fortsätta att verka för att fler handledare genomför handledarutbildningen.

Rektor behöver uppmuntra samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen i högre utsträckning

Rektor uppger att hen är positiv till samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen, vilket även lärarna uppger. Lärarna berättar att

2017-05-02

11 (14)

Dnr 40-2016:202

rektorn är informerad och uppdaterad kring de samarbeten som genomförs på barn- och fritidsprogrammet. I och med skolans mindre och "platta" organisation finns det en tät kontakt mellan kollegor och rektorer samt en kontinuerlig dialog utöver medarbetarsamtalen. I intervjuer uppger lärarna att rektorn, som är utbildad matematiklärare, gärna vikarierar när ordinarie matematiklärare är frånvarande. Lärarna menar att det bidrar till att rektor får en större insikt i undervisningen och lärarnas arbete och blir på så sätt också insatt i eventuella samarbeten. Enligt intervjuer uppger rektorn och lärarna att rektorn kontrollerar att lärarna genomför sina ålagda lektionsbesök.

På skolan finns fem förstelärare. Rektorn uppger att ingen av förstelärarna har ett särskilt uppdrag som ska bidra till att främja lärarnas samarbete eller på annat sätt arbeta för elevernas helhet och sammanhang i sin utbildning. Förstelärarnas uppdrag är bland annat att vara handledare i "Läslýftet" och vara drivande i olika utvecklingsprojekt åt rektorerna. Rektorn uppger att det finns lärare som är programansvariga och som har i sitt uppdrag att sammankalla till programmöten, där elevernas utbildning för respektive program hanteras. I den inskickade dokumentationen framgår, vilket även uppges i intervju med lärare och rektorn, att flera av lärarna som arbetar på barn- och fritidsprogrammet har valt inriktningen "yrkesspråk" i Läslýftet. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen framhåller att det blir mer "nytta" för programmet och anser att de får i och med det en bättre inblick i yrkeslärares undervisning. Samtidigt anser yrkeslärares att de får en större inblick i språkets betydelse. Lärarna berättar att två lärare, en yrkeslärare och en lärare i ett gymnasiegemensamt ämne var på en gemensam utvecklingsdag för lärare på barn- och fritidsprogrammet som bland annat handlade om matematikundervisningen och att hitta samsarbetsformer mellan olika ämnen.

Enligt intervju uppger rektorn att skolan har en gemensam årlig kompetensutvecklingsdag tillsammans med fyra andra gymnasieskolor, så kallade "vänskolor". Under den dagen träffas lärare och utbyter erfarenheter med varandra. Rektorn anser att detta är särskilt viktigt för yrkeslärares på skolan då de är få. Som en följd av detta samarbete har yrkeslärares utvecklat nätverk där de kan dela och utbyta erfarenheter med varandra. I intervjuer med lärare och rektorn uppges att den programansvarige läraren på barn- och fritidsprogrammet har gått Skolverkets APL-utvecklarutbildning. Läraren anser att utbildningen var givande, vilket efter utbildningen resulterade i ett nätverk för APL-utvecklare. Rektorn har deltagit på en APL-konferens för skolledare som anordnades av Skolverket, vilken rektorn upplevde som givande.

2017-05-02

12 (14)

Dnr 40-2016:202

APL-handledarna behöver mer kunskap om skolans uppdrag

Yrkeslärarna anser att de och APL-handledarna har en gemensam syn på vad eleverna ska lära sig under sin APL-period. APL-handledarna anser att eleverna ska ha kursförankrade uppgifter med sig. Yrkeslärarna berättar att skolan vid olika tillfällen har gjort försök att bjuda in APL-handledarna till exempelvis frukostmöten men att intresset är lågt. Den ansvariga yrkesläraren för barn- och fritidsprogrammet berättar att hen har vid flera tillfällen "fått tjata" för att få medverka på möten med bland annat förskolechefer för att på så sätt upplysa och informera om skolans uppdrag och APL. Länken till Skolverkets handledarutbildning finns angiven i det APL-material som eleverna har med sig ut på sin APL. Lärarna uppmanar handledarna att gå kursen men det är dock inget krav från skolans sida. Enligt intervju med APL-handledarna uppges att ingen handledare som Skolinspektionen har pratat med har gått Skolverkets handledarutbildning. Rektorn uppges att informationen i skolans APL-handbok är tydlig. Det är yrkeslärarnas uppgift att kommunicera detta med APL-handledarna. I barn- och fritidsprogrammets styrdokument framkommer tydligt vad som är viktigt för eleverna att lära sig under sin APL anser rektorn. APL-handledare uppges att det är eleven som är informationsbäraren när en APL-period startar. Handledaren önskar att handledarna borde få informationen från skolan tidigare, innan eleven kommer till arbetsplatsen. Handledaren anser att hen på så sätt hinner blir mer förberedd.

Lärarna uppges att värderingsdiskussioner i klassrummet sker både inför och efter en APL-period. Det kan exempelvis handla om elevernas förväntningar inför eller upplevelser från APL, förberedelse på klädval, språkbruk, vad statusbegreppet innebär et cetera.

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna?**Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att organisera och leda lärarnas arbete fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Vidare visar granskningen att det finns vissa svårigheter för yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen att mötas, då det bland annat inte finns några organiserade programarbetslag eller ämneslag. Detta läsår används den gemensamma konferenstiden endast till "Läslyftet". Enligt Skolinspektionens bedömning behöver rektorn i högre utsträckning säkerställa att tid och möjlighet

2017-05-02

13 (14)

Dnr 40-2016:202

ges för samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen.

Rektorn behöver leda och styra lärarna i deras arbete med samverkan

I både rektorns verksamhetsredogörelse och i lärarintervjuer framgår att det inte finns några organiserade programarbetslag eller ämneslag på skolan. Anledningen till detta är skolans storlek, då den anses som "liten". Dock anordnar rektorn och lärare programgemensamma möten och ämnesmöten under läsåret. Organisationen beskrivs som "platt" av lärarna, vilket de förklarar med att det finns en god kontakt mellan rektorn och lärare. Rektorn berättar att det finns en organiserad gemensam konferenstid på tisdagar. Detta läsår har den tiden använts till "Läslýftet". Rektorn uppger vidare att innan höstterminsavslutningen 2016 avsattes tid för programdiskussioner, där bland annat diskussioner om examensmålen fördes. Under vårterminen 2017 har organiserade mötesformer förlagts till kvällstid för sådant som inte berör "Läslýftet". Innehållet i dessa möten kan skilja sig åt. Rektorn berättar att samtliga yrkeslärare på skolan nyligen träffades för att se över APL med ambitionen att få den mer likvärdig för samtliga skolans program. Mötestiden kan även användas för lärare att utveckla sitt samarbete programvis. Rektorn uppger att hen kan avsätta den ordinarie tisdagstiden eller kvällsmötestiden för samverkan mellan lärare som undervisar på barn- och fritidsprogrammet om behovet finns.

Lärarna uppger att det är vanligast att de delar rum med sina ämneskollegor. De anser att det fungerar bra, då lärarna i gymnasiegemensamma ämnen undervisar på så många olika program. Idrottslärarna delar arbetsrum med ansvariga yrkeslärare på barn- och fritidsprogrammet.

Undervisningsgruppernas sammansättning kan vara ett hinder för elevernas undervisning

Som tidigare nämnts betraktas Gustavsbergsgymnasiet, G2, som en mindre gymnasieskola av personal och elever. Rektor anser att skolans mindre storlek även kan vara en fördel, framförallt i den bemärkelsen att all undervisning för eleverna sker i skolans lokaler och att det finns en närhet för eleverna att nå sina lärare vid behov, utöver undervisningstid. Rektorn och lärare upplever att hindret däremot kan uppfattas av att de små undervisningsgrupperna i framförallt gymnasiegemensamma ämnen ofta består av klasser med elever från olika program. Eleverna uppger att lärare vid blandklassundervisning ibland förutsätter att eleverna har större kunskap än vad de har inom ämnet, vilket de anser kan vara ett hinder i undervisningen. I intervjun med eleverna berättas exempel om blandklassundervisningen som de har tillsammans med elever

2017-05-02

14 (14)

Dnr 40-2016:202

från vård-och omsorgsprogrammet. I vissa kurser "kan vi mer" och i några kurser "har vi svårt att hänga med" uppger eleverna. Eleverna läser tillsammans i några kurser, bland annat i ett av de ämnena som är programgemensamt för barn- och fritidsprogrammet och vård-och omsorgsprogrammet.

Uppföljning

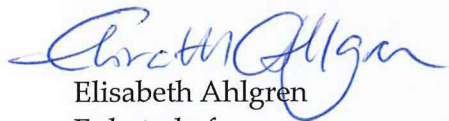
Huvudmannen ska senast den 2 maj 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, senast den 15 augusti 2017, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till Skolinspektionen, Ann-Sofie Svensson, Box 3177, 903 04 Umeå per post eller per e-post, ann-sofie.svensson@skolinspektionen.se samt skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2016:202) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Ulf Pantzare och juristen Åsa Lindbäck deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Ann-Sofie Svensson
Utredare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd